

SZEREG SZUMIĄCY:

Dzieci często zastępują głoski: sz, ż, cz, dż, głoskami łatwiejszymi o podobnym miejscu artykulacji, zwykle najpierw są to głoski ś, ź, ć, dź, a później s, z, c, dz. Dzieje się tak dlatego, że dziecko nie potrafi jeszcze precyzyjnie wykonać pewnych ruchów artykulacyjnych. Zwykle dziecku trudność sprawia uniesienie języka do wałka dziąsłowego, co może być związane z małą elastycznością wędzidełka podjęzykowego. Bardzo ważne jest to, aby dziecko wymawiając głoski sz, ż, cz, dż oraz s, z, c, dz nie wystawiało koniuszka języka między zęby, gdyż może się to przerodzić w wadę wymowy - seplenienie międzyzębowe, a także aby nie kierowało wydychanego strumienia powietrza na bok - może się to przekształcić w seplenienie boczne. Aby pomóc dziecku w opanowaniu tych głosek należy jak najczęściej proponować mu zabawy i ćwiczenia mające na celu usprawnienie motoryki narządów mowy (warg, języka) oraz ćwiczenia oddechowe. Wywołanie jednej głoski z szeregu głosek szumiących znacznie ułatwia wywoływanie następnych.

Głoski sz/ż

Podczas wymawiania „sz” oraz „ż” przód języka musi przybliżyć się do dziąseł za górnymi zębami i jednocześnie musi się w tym miejscu wytworzyć szczelina.

3, 2, 1 start – zaczynamy:

Ćwiczenia artykulacyjne:

1. Ćwiczenia pionizacji języka – wszelkie zabawy, które wymagają ponoszenia języka w górę (choćby po milimetrze, coraz wyżej, wszystkie ćwiczenia wykonujemy przy szeroko otwartych ustach i widocznych zębach)):

- liczenie językiem górnych ząbków.
- przesuwamy język w kąciki ust;
- oblizujemy górną wargę (język wąski, wydłużony);
- unosimy język do góry w kierunku nosa;
- „myjemy” językiem górne zęby (powierzchnię zewnętrzną i wewnętrzną)
- „uparty osiołek”-wypychamy językiem zęby górne;
- język „zagląda do gardła”

2. Ćwiczenia na mięsień okrężny ust:

- Posyłanie jak najmocniejszych całusków.
- Zabawa w rybkę i naśladowanie jej miny.
- Kółeczko z drucika lub kartonu – tworzymy kółeczko, które przykładamy do ust tak, aby składając się one w ryjek, zmieściły się w otworze.
- Cmokamy
- wysuwamy wargi do przodu, zęby są widoczne, a wargi zaokrąglone.
- Naprzemienne wypowiedzianie samogłosek U oraz I.

Ćwiczenia oddechowe

1. Zabawy w dmuchanie z rurką lub słomką i wodą w szklance:

- słomkę wkładamy do szklanki z wodą i nie dotykając jej powierzchni, wydychamy w wodzie „dołek”,
- zanurzamy słomkę w wodzie i leciutko dmuchamy, wywołując niewielkie bąbelki,
- dmuchamy na zmianę: długo – krótko - jak najdłużej,
- dmuchamy słabo – mocno – bardzo mocno – gotuje się – kipi.

2. „tańczący płomyk”-dmuchamy na płomień świecy w taki sposób, aby nie zgasł, lecz tańczył na boki

3. dmuchamy na waciki, piłeczki pingpongowe – możemy rozegrać mecz, kto szybciej wdmuchnie piłeczkę do bramki?

Ćwiczenia rytmizujące

1. Wskaż ten wyraz, który się nie rymuje np. :

-zapałki – cymbałki – lis

-zebra – słoń – dłoń

2. Dzielenie wyrazów na sylaby z klaskaniem:

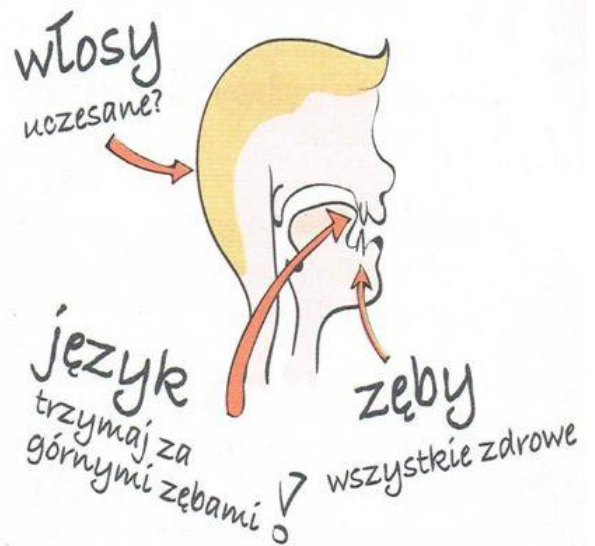
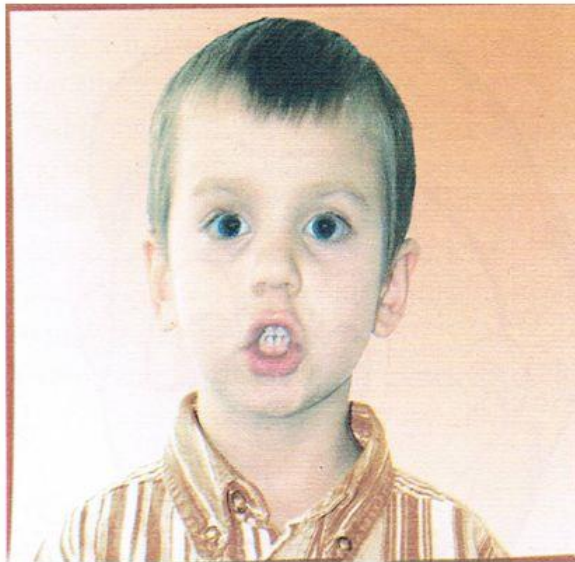
ce - bu – la, sa – mo - lot, pa - lec, bu - ty,

3. Marsz po pokoju w rytm podany przez prowadzącego na bębnieku (lub wykłaskiwany).

Tak wygląda buzia przy wymowie głosek

„sz”, „ż”, „cz”, „dż”:

usta do przodu, zęby przybliżone, język zbliżony do wałeczków dziąsłowych.

Mięśnie rozgrzane, co dalej?

Zaczynamy od ustawienia wszystkiego w buzi.

GŁOSKA Ź

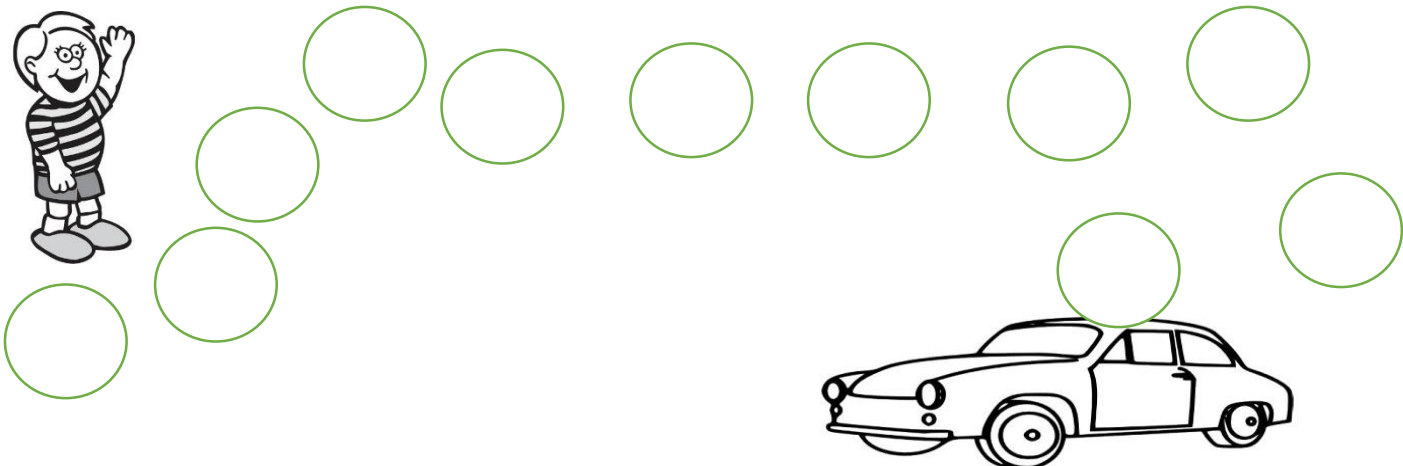
Aby prawidłowo wymówić głoskę "Ź" muszą być spełnione trzy warunki:

1. język dotyka wałeczka dziąsłowego za górnymi zębami
2. usta są zaokrąglone jak przy wymawianiu głoski "u"
3. zęby lekko złączone, nie zaciśnięte

Następny etap to wywołanie głoski ż:

- zbliż zęby, wysuń wargi, podnieś czubek języka do wałka dziąsłowego, który wyczujesz językiem i dmuchaj przez zęby(pierwszy sposób),
- spółgłoskę „ż” można otrzymać z przedłużonego i głośnego „sz” (drugi sposób)

1. Ćwiczenie: Pomóż Grzegorzowi dojść do samochodu. Jak to zrobić? Wystarczy prawidłowo powiedzieć głoskę „ż” i pokolorować jedno kółko. Powtarzaj tą głoskę do momentu, aż uda Ci się pokolorować wszystkie kółka.

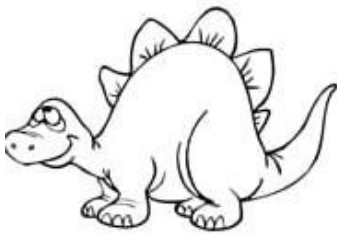

Brawo! Grzegorz jest w samochodzie i teraz może jechać na wycieczkę.

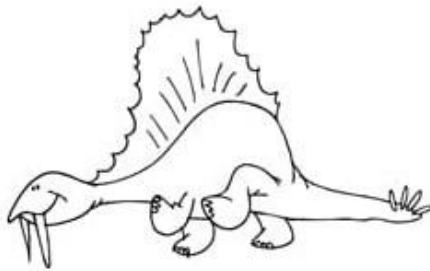
Prawidłowa wymowa głoski sz w sylabach:

- spółgłoska „ż” w nagłosie: żu, żo, ża, ży, że
- spółgłoska „ż” w śródgłosie: użu, ożu, ażu, eże, yży, iży
- spółgłoska „ż” w wygłosie: uż, oż, aż, eż, yż, iż
- spółgłoska „ż” w śródgłosie: uża, oża, aża, eża, yża, iża
uże, oże, aże, eże, yże, iże
uży, oży, aży, eży, yży, iży
użu, ożu, ażu, eżu, yżu, iżu
uży, oży, aży, eży, yży, iży

2. Ćwiczenie, nazwij wszystkie dinozaury, jeśli zrobisz to prawidłowo w nagrodę możesz je pokolorować

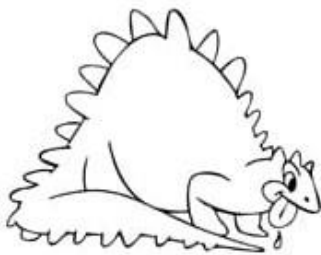
ŻYŻA

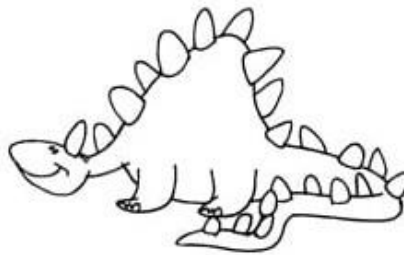
ŻAŻE

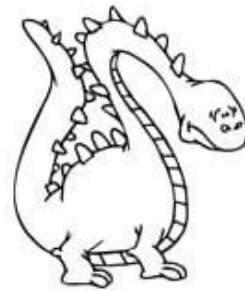
ŻUŻY

ŻEŻU

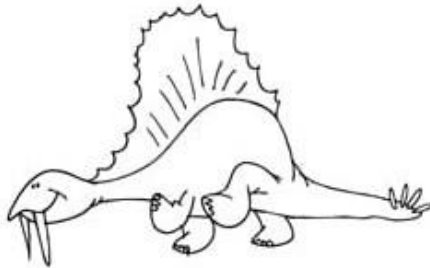
ŻOŻE

ŻAŻO

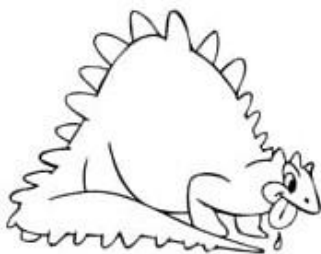
ŻAŻY

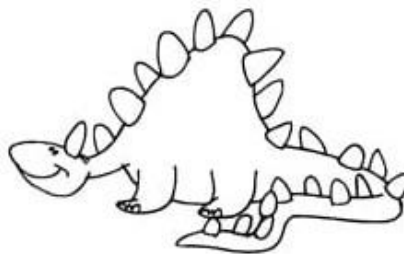
ŻEŻA

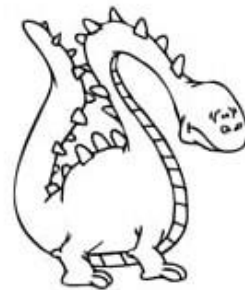
ŻYŻU

ŻUŻE

ŻEŻO

ŻOŻA

Prawidłowa wymowa głoski ż w wyrazach:

3. Ćwiczenie: czytanie wyrazów z „ż”

żaba, żagiel, żaglówka, żarówka, żołądź, rzodkiewka, rzeka, żółty, żółw, żuk, żyto, żyletka, żyrafa, żyrandol, żal, rzadki, żakiet, żona, żołądek, rzut, żółtko, rzepa, żyła, żądło, rżesa plaża, jarzyny, orzechy, morze, korzeń, kożuch, nożyk, róża, burza, duży, wieża, leżak, koleżanka, talerzyk, dyżurny, wierzba, łyżwy, grzyby, grzebień, grzywa, żużel, marzenie, warzywa, jarzębina, pożar, orzeł, porządek, kałuża, wierzba, łyżwy, brzuch, brzeg, grzyb, grzech, grzywa, wrzesień

4. Przeczytaj wyrazy z ćwiczenia 4. z podziałem na sylaby: za-ba, za-giel

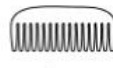

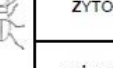

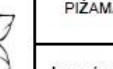

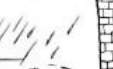

5. Przeczytaj, a następnie narysuj obrazki do zwrotów zapisanych w ramce

ŻÓŁTA ŻYRAFA	ŻAGLÓWKA ŻEGLARZA	KOŁNIERZYK KOLEŻANKI	BEŻOWY KOŻUCH
ŻAKIET ŻANETY	ŻYWY ŻÓŁW	GRZMOT BURZY	DRZWI WIEŻY
ŻNIWO ŻYTA	ŻONA ŻOŁNIERZA	BRZYDKI GRZECHOTNIK	DRZEWO JARZĘBINY
RZADKI ŻUK	RZADEK ŻONKILI	PIŻAMA MARZENY	NOŻYK GRZEGORZA

6. Wytnij podane sylaby i zagraj jak w memory.

AŻA	OŻO	EŻE	UŻU	YŻY	ŻA	ŻO
ŻU	ŻY	AŻ	OŻ	EŻ	UŻ	YŻ
AŻO	AŻE	UŻE	UŻO	YŻO	YŻU	IŻE
EŻO	OŻE	UŻA	EŻA	YŻA	IŻA	IŻU
UŻU	YŻE	UŻY	EŻU	EŻY	IŻO	IŻE
AŻA	OŻO	EŻE	UŻU	YŻY	ŻA	ŻO
ŻU	ŻY	AŻ	OŻ	EŻ	UŻ	YŻ
AŻO	AŻE	UŻE	UŻO	YŻO	YŻU	IŻE
EŻO	OŻE	UŻA	EŻA	YŻA	IŻA	IŻU
UŻU	YŻE	UŻY	EŻU	EŻY	IŻO	IŻE

7. A teraz weź kostkę, pionki i zagraj w poniższą grę. Zasady możesz sam ustalić. Pamiętaj, aby wyraz na polu na którym staniesz wypowiedzieć dokładnie i starannie. Możesz też z tym wyrazem ułożyć zdanie.

RZEKA	GRZANKA	KALUŻA	LEŻAK	RZODKIEWKA	GRZEBYK	MORZE	WIEŻA	ŻÓŁW	GRZEJNIK
KOLEŻANKI									PLAŻA
BURZA									RZEŻUCHA
GRZYB									ŻÓŁTKO
ŻABA									FILIŻANKA
START/META									ŻYTO
GRZYWKA									PIŻAMA
ŻAKIET									ŻAGŁÓWKA
JEŻYNY									TALERZYK
ŻURAW									KOŻUCH
ORZEŁ	ŻONKIL	RÓŻA	ŻYRAFA	KORZEŃ	WIERZBA	ŻUK	ORZECH	JARZĘBINA	ŻMIJA

8. Ćwiczenie: Teraz poćwicz wymowę grup wyrazowych. Jeżeli masz ochotę możesz wykonać do nich obrazki.

żółta żaglówka

szeroka rzeka

żółta róża

duży żuk

korzenie wierzby

różne warzywa

różowy kożuch

duże morze

dojrzałe żyto

burzliwe morze

różowy abażur

obrażona koleżanka

zakurzony kożuch

potężny grzmot

olbrzymi grzyb

brzeg rzeki

9. Ćwiczenie: Kiedy opanujesz sylaby i wyrazy, pora na zdania i wierszyki. Przeczytaj głośno i wyraźnie, pamiętaj o prawidłowej wymowie głoski **ż**.

**Kiedy opanujesz prawidłową wymowę sylab i wyrazów,
pora na zdania i wierszyki**

Zdania do przeczytania:

Żona Grzegorza włożyła różowy żakiet.

Marzena położyła różową filiżankę na talerzyku.

Burza połamała róże i żonkile na ogrodowych grządkach.

Leżę w leżaku na plaży nad morzem.

Koleżanka Bożenki marzy o modnym beżowym kożuchu.

Nad brzegiem rzeki krążą żurawie.

Zwierzęta żyją w ZOO.

Zamożny Błażej założył żelazny zamek w drzwiach.

W żółtym wazonie zwiędły róże.

Rozrzutna Marzenka kupiła zmrożoną kawę zbożową.

Obok przydrożnej brzozy znalazłam niezapominajki.

Na talerzu leżą rzodkiewki.

Nad rzeką rosną wierzby.

Po rzece pływają żaglówki.

Koło żłobka rosną drzewa.

Na wieży stoi strażak.

Grzesio jest dyżurnym.

Pod drzewem leżą żołądźcie.

Katarzyna zbiła talerzyk.

Rzeka płynie do morza.

Chmurzy się i grzmi.

Żaba wpadła w kałużę.

Wiatr uderzył w żagle.

We wrześniu kwitnie wrzos.

Na plaży ustawiono leżaki.

Zbliża się marzec.

Na korze wierzby wyrosły grzyby.

To był brzydki żart.

Wierszyki do przeczytania:

Żuk

Żuk na plaży leży,
nie boi się burzy,
Rzeka płynie,
a żuk marzy:
„żeby leżak mieć na plaży.”
Nad kałużą
Duża żaba nad kałużą
napotkała żuka.
Żuk na nóżki włożył buty,
obcasami stukał.
Nad kałużą podskakiwał,
żółte buty pokazywał.
Aż je usmarował błotem.
Oj, co było potem.

Żółwik

Bożenka mała
żółwika miała.
Ten żółwik rzadki
wciąż wąchał kwiatki.
Różowe róże,
żonkile duże,
lewkonie żółte,
fiołki, piwonie.

Żuk do żuka

Rzecz żuk do żuka:
„Czego pan tu szuka? - może pożywienia:
rzepy, żołądzi, rzodkiewek,
a może jarzębiny czerwonej?”
„Nie, ja szukam narzeczonej”.

Żaba i żuk

Duża żaba nad kałużą
napotkała żuka.

Żuk na nóżki buty włożył
i butkami stuka.

Żółte butki, żółty szalik
i żółty kapelusz.

Pyta żaba: -„Dokąd bieżysz, mój ty przyjacielu?”

- Idę żabko na przyjęcie
do pana bociana.

Będzie żuraw, żółw i jeżyk.

Chodź i ty kochana.

Jeże

Chodzą jeże koło wieży,
spotkał je tam pewien Jerzyk,

Jeże kolce najeżyły,

Jerzyk zmyka z całej siły.

Żaba

Żółta żabka pod jeżyną

Napotkała żuka,

Żuczek włożył okulary

I żoneczki szukał.

Żabka łapkę położyła

Na grzbiecie u żuka:

Będę żoną wymarzoną

Już dłużej nie szukaj!

Filmiki - głoska ż:

<https://www.youtube.com/watch?v=C0-TDC7bnKk>

<https://www.youtube.com/watch?v=CvyPzzg-NUA>

Gry i zabawy:

<https://wordwall.net/pl/resource/1351743/polski/znajd%c5%ba-wyraz-z-g%c5%82osk%c4%85-sz-%c5%bc-cz-d%c5%bc>

<https://wordwall.net/pl/resource/1011730/logopedia/wyrazy-z-g%c5%82oskami-sz-%c5%bcczd%c5%bc-w-nag%c5%82osie>

<https://wordwall.net/pl/resource/1219613/ruletkaz-g%C5%82osk%C4%85-%C5%BC-nag%C5%82os>

<https://wordwall.net/pl/resource/1049520/wyra%C5%BCenia-z-g%C5%82osk%C4%85-%C5%BC>

<https://wordwall.net/pl/resource/1219249/memory-z-g%C5%82osk%C4%85-%C5%BC-nag%C5%82os>

<https://wordwall.net/pl/resource/1442918/logopedia/zagadki-zwierz%c4%99ta-z-g%c5%82osk%c4%85-%c5%bc>

<https://wordwall.net/pl/resource/1329088/polski/szukamy-wyraz%c3%b3w-z-g%c5%82osk%c4%85-%c5%bc>